

Christian Harlang
Advokat (H)
Taarbæk Strandvej 18,1. sal
2930 Klampenborg
Tlf. 3312 20 62
Mail: cha@harlanglaw.dk

Christian F. Jensen
Advokat (L)
Øverødvej 5,2. sal
2840 Holte
Tlf. 45 87 17 17
Mail:cfj@bonnoradvokater.dk

Østre Landsret, 24. afdeling
Bredgade 59
1260 København

*J.nr. 600096
CFJ/CHA*

PROCESSKRIFT 34
(12. marts 2018)

i sagen B-3448-14

(1) _____
(v/ advokat Christian Harlang for
samtlige, og advokat Christian F.
Jensen for sagsøgerne 2 - 4, 6 - 15 og
17 - 23)

mod

Forsvarsministeriet,
Holmens Kanal 42,
1060 København K
(Kammeradvokaten
v/ advokat Peter Biering)

Sagsøgerne skal hermed fremkomme med nærværende anmodning om afhøring af yderligere vidner samt editionsbegæring.

Baggrunden herfor er de udtalelser, som militærjurist Kurt Borgkvist afgav under afhøringen d. 9. marts 2018 (formiddag) i Østre Landsret. Det fremgik

heraf bl.a., at:

1. Borgkvist fungerede som militærjurist frem til sin afrejse fra Basra d. 4. august 2004, og oplyste, at han var tilknyttet chefen for bataljonen (hold 3), således at de militære dispositioner, der foretoges af den danske bataljon i Basra fandt sted på "*...sikker grund...*" i forhold til gældende regler, herunder Genève-konvention IV om behandling af fanger.
2. Regler for behandling af fanger skal fremgå direkte af en militær befaling for en operation, eller som bilag/annex eller klar henvisning.
3. I den danske bataljon vidste man, at fanger, der overlades til de irakiske sikkerhedsstyrker, blev tortureret. Vidnet fhv. militærjurist Kurt Borgkvist forklarede adskillige gange under sin afhøring, at det irakiske politi ("*...herunder de irakiske sikkerhedsstyrker, du nævner...*", henvendt til advokat Peter Biering, om TSU¹) udsatte deres fanger for hårdhændet behandling og tortur.
4. Sikkerhedsstyrkerne kunne man ikke have meget tillid til, og "*...det mindede meget om rockerbander...*"
5. Udtalelsen fra whistlebloweren efterretningsofficer Anders Kjærgaard, der blev afhørt i Østre Landsret d. 1. marts 2018, om, at der "*...var fuldt kendskab til det hele vejen op i systemet...*", svarer ganske til Kurt Borgkvists egen erindring.
6. Abu Ghraib-sagen var fra forsommeren 2004 langt fremme i bevidstheden under de samtaler, som han havde med bataljonschefen og andre i den danske lejr, og det var i særlig grad et interessefelt fra forsvarsmyndighederne i Danmark. Da Hommel-sagen opstod, blev der sat yderligere intensiv fokus på, hvad der kunne gøres for at undgå yderligere negativ omtale. Der blev fra såvel Hærens Operative Kommando (HOK), Forsvarskommandoen (FKO) og direkte fra Forsvarsministeriet stillet krav om indrapporteringer vedr. dette emne.

---

¹ Én af flere gange, vidnet omtalte bl.a. TSU som styrker, der udsatte sine fanger for tortur.

7. Kommunikationen, som Kurt Borgkvist deltog i, om irakiske sikkerhedsstyrkers tortur af deres fanger, skete via bataljonens intranet (skriftligt) til og fra HOK i Karup. Han kommunikerede med Pressesektionen, der hørte under ledelsessektionen i HOK, v/ Hans Vedholm og dennes kollega, Grünberger (fornavnet kunne ikke erindres).
8. Det var klart, at fhv. forsvarsminister Søren Gade kendte til "fange-problematikken", herunder at mennesker som kom i irakiske styrkers varetægt, forventeligt ville blive udsat for tortur. Det var en sag med stor medieopmærksomhed, og som ministeren personligt fulgte med i dagligt.
9. Forsvarsministeren havde erhvervet denne viden som grundlag for ministerens personlige beslutning om, at han og to øvrige skulle hjemsendes. Han blev selv suspenderet inden hjemrejsen. Ministerens beslutninger var hverken HOKs eller FKOs, og gav anledning til utilfredshed i begge disse to underordnede enheder.

Sagsøgerne anmoder hermed om, at fhv. forsvarsminister Søren Gade afhøres under nærværende sager om sit kendskab til irakiske sikkerhedsstyrkers mishandling af deres fanger.

Sagsøgerne anmoder hermed om, at Hans Vedholm og Grünberger afhøres under nærværende sager, om deres kommunikation med Kurt Borgkvist (samt evt. andre) om kendskabet til irakiske sikkerhedsstyrkers mishandling af fanger.

De i pkt. 7 ovenfor nævnte oplysninger henhører under det af sagsøgte Forsvarsministerium hidtil tilbageholdte oplysningsmateriale, selvom dette klart kan have betydning for den bevismæssige afklaring af, om Forsvarsministeriet kendte til den udbredte tortur af fanger, som kom i irakiske styrkers varetægt. Relevansen af disse oplysninger må ligeledes have stået Forsvarsministeriet klart under nærværende sags forberedelse.

Der er allerede ved Østre Landsrets retsbog af 25. januar 2017 s. 6 (E I 326), 4. afsnit, pålagt sagsøgte Forsvarsministerium editionspålæg om Forsvarsministeriets kendskab til ovenfor nævnte oplysninger.

Sagsøgte anmodede landsretten om at omgøre editionspålægget ved processkrift O af 5. juli 2017, s. 3 (E III 943), pkt. 3, bl.a. med begrundelsen om at;

”En sådan gennemgang vil selvsagt kræve et meget betydeligt ressourcetræk.”

Landsretten har på baggrund af sagsøgte og sagsøgernes synspunkter i retsbog af 22. september 2017, s. 7 (E I 395), 2. afsnit som grundlag for sin editionskendelse bl.a. anført følgende bærende præmisser:

”Den omstændighed, at en imødekommelse af anmodning om edition vil nødvendiggøre en særdeles tids- og ressourcekrævende gennemgang af et stort antal dokumenter, kan ikke tillægges afgørende betydning i en sag af den foreliggende karakter. Der må herved også lægges vægt på, at sagsøgte er en statslig myndighed, og at sagen angår spørgsmål om den danske stats mulige ansvar for tortur.”

Landsretten har således ved samme retsbog s. 8 (E I 396) truffet bestemmelse om at fastholde editionspålægget, men dette er – hidtil – undvejet med bortforklaring i ressourceforhold, som landsretten har underkendt d. ovennævnte dato.

Disse undvigelser er klart retsstridige i forhold til sagsøgtes forpligtelser til at oplyse sagen.

På baggrund af de oplysninger, som Kurt Borgkvist som vidne fremkom med underretsmødet d. 9. ds., er det nu så meget desto mere klart, at der forefindes skriftlig dokumentation, som sagsøgte skal fremlægge.

Sagsøgerne fremsætter følgende:

HF-Editionsbegæring 1 (Hovedforhandlings-editionsbegæring 1):

Østre Landsret anmodes om at pålægge sagsøgte, Forsvarsministeriet om til brug for oplysning af sagens fakta at fremlægge følgende:

A) Den af fhv. militærjurist, major Kurt Borgkvist under afhøring for Østre Landsret den 9. marts 2018 nævnte kommunikation som han efter det oplyste har deltaget i og haft kendskab til angående:

Irakiske sikkerhedsstyrkers tortur af deres fanger, hvilken kommunikation skete via bataljonens intranet (skriftligt) til og fra HOK i Karup.

Pressesektionen, der hørte under ledelsessektionen i HOK, v/ Hans Vedholm og dennes kollega, Grünberger (fornavnet kunne ikke erindres), vedrørende samme forhold som er nævnt ovenfor i (1).

B) Kommunikationen mellem den danske bataljon og daværende forsvarsminister Søren Gade i tidsrummet fra 1. maj - 4. august 2004 vedrørende fangemishandlinger foretaget af irakiske sikkerhedsstyrker og andre, samt kommunikation mellem Søren Gade og Pressesektionen/HOK og FKO vedrørende samme tidsrum og samme emne.

Yderligere processtof forbeholdes i øvrigt.

København, d. 12. marts 2018

Christian Harlang
Advokat (H)

Christian F. Jensen, e.o.
Advokat (L)